

การดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดปากแหว่ง เพดานโหว่

เรียบเรียงโดย ศิริจันทร์ แก้วสนิท

ศูนย์ปากแหว่งเพดานโหว่ โรงพยาบาลสงขลานครินทร์

โทร. 074 - 451761

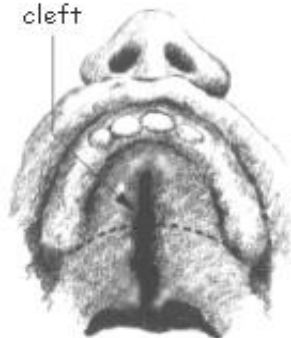
ปากแหว่งเพดานโหว่คืออะไร

ปากแหว่งคือการแยกตัวของริมฝีปากบน ส่วน เพดานโหว่คือการที่มีรูเปิดบริเวณเพดานปาก ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาที่ไม่สมบูรณ์ของริมฝีปากและ/หรือเพดานปากระหว่างสัปดาห์ต้นๆของการตั้งครรภ์ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นระยะที่มีการสร้างตัวของรูปหน้า จะอยู่ในช่วงอายุครรภ์ประมาณ 4 - 9 สัปดาห์

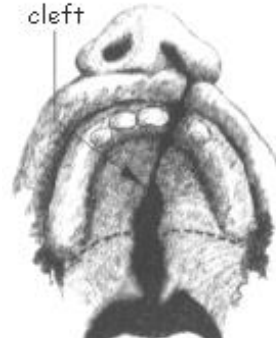
ปากแหว่ง

เพดานโหว่

ปากแหว่งร่วมกับเพดานโหว่

การรักษา คือ การผ่าตัดตามช่วงอายุดังนี้คือ

1. เย็บตกแต่งริมฝีปากครั้งแรกอายุประมาณ 3 เดือน
2. เย็บตกแต่งเพดานโหว่อายุ 9 - 12 เดือน
3. แต่งริมฝีปากเพิ่มเติม อายุ 4 - 6 ปี (ถ้าจำเป็น)
4. ตกแต่งสันเหงือกอายุ 8 - 10 ปี
5. ตกแต่งครั้งสุดท้าย 14 - 16 ปี

การดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดปากแหว่ง

1. ทำความสะอาดบริเวณบาดแผลด้วย cotton bud ชุบน้ำเกลือ ล้างแผลแล้วเช็ดให้แห้ง ป้ายยา 1% kemicitine ointment วันละ 4 ครั้ง
2. หลังดูดนมให้ดูคน้ำตามเพื่อเป็นการทำความสะอาดปากและลดการติดเชื้อที่แผลผ่าตัด (แพทย์บางคนอาจห้ามดูดนมหลังผ่าตัดโดยให้ใช้ช้อนหรือ dropper แทน)

3. ระวังอย่าให้ผู้ป่วยหกล้มเอาหน้าคว่ำ เพราะจะทำให้แผลผ่าตัดปริได้ถ้าเกิดแผลแยก/ปริให้รีบมาพบแพทย์เพื่อแก้ไขทันที

4. หลังจากไหมละลายแล้วประมาณ 2 สัปดาห์ (โดยทั่วไปจะเริ่มประมาณ 1 เดือนหลังผ่าตัด) ให้นวดเบาๆ บริเวณแผลเป็นเพื่อป้องกันการนูนแข็งของแผลเป็น

การดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดเพดานโหว่

1. การให้อาหาร

สัปดาห์แรก ให้อาหารเหลวที่ไม่ร้อนและไม่มีรสเปรี้ยว ห้ามใช้หลอดดูด ห้ามดูดจากหัวนม

สัปดาห์ที่ 2 ให้อาหารอ่อน

สัปดาห์ที่ 3 ให้อาหารปกติ

2. การทำความสะอาดปาก

บ้วนปากด้วยน้ำยาบ้วนปาก ถ้ามีฟันให้แปรงฟันด้วยทุกครั้งหลังกินอาหารและก่อนนอนเพื่อป้องกันการติดเชื้อ

- ระวังอย่าให้ผู้ป่วยดุนม, นิ้ว, ลูกอม ใน 2-3 สัปดาห์แรก
- ถ้ามีเลือดออกจากแผลให้ลองอมน้ำเย็นจัดดู ถ้าเลือดยังออกไม่หยุดให้รีบมาพบแพทย์

การดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดสันเหงือก

1. การให้อาหาร

สัปดาห์แรก อาหารเหลวไม่ร้อน ห้ามใช้วิธีดูด

สัปดาห์ที่ 2 อาหารอ่อน

สัปดาห์ที่ 3 อาหารปกติ

2. การทำความสะอาดปาก แปรงฟัน/บ้วนปากทุกครั้งหลังรับประทานอาหารและก่อนนอน ผู้ป่วยอาจมีหน้าบวมและปวดแผลหลังผ่าตัดใน 3 วันแรกให้ใช้ กระจเป่าน้ำแข็งประคบได้ครั้งละ 20 - 30 นาที

หลังผ่าตัดประมาณ 1 สัปดาห์ แพทย์จะนัดผู้ป่วยมาเพื่อติดตามผลการรักษา โดยเฉพาะในผู้ป่วยหลังผ่าตัด เพดานโหว่จะต้องมาพบเจ้าหน้าที่ ฝึกพูด เพื่อหัดออกเสียงให้ถูกต้องตั้งแต่เนิ่นๆ เพื่อว่าเมื่อผู้ป่วยโตขึ้นจะพูดได้ชัดเหมือนเด็กปกติมากที่สุด และในผู้ป่วยบางรายอาจต้องพบทันตแพทย์จัดฟันเพื่อจัดฟันให้ดูสวยงามใกล้เคียงปกติมากที่สุด โดยนัดผู้ป่วยมาที่คลินิกปากแหว่งเพดานโหว่ รพ. สงขลาณครินทร์ ในเดือนถัดไป (ทุกวันจันทร์ ที่ 2 ของเดือน เวลา 13.30 น. ที่ คลินิกศัลยกรรม)

The perfect child is the one in your arms.